

ಮೇಲುಮಾಡಿದೆ' ಎಂದು ಮೆಚ್ಚು ನುಡಿದು, 'ನಿನ್ನ ಮಾತು ಯೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯ ಸಲಹೆಯಂತಹುದು ಜಾನಕಿ' ಅಂದ.

ಒಂದು ದಿನ ರಾಮ, 'ಗೋದಾವರಿಯ ಪೂರ್ವ ತಟಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ಜಾನಕಿ' ಎಂದ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣ ಹಿಡಿದು ನಿಂತ. ಇಬ್ಬರೇ ಹೋಗಿ ಬರುವವೆಂದು ರಾಮ ಹೇಳಿದ. ಗುಡಿಸಲ ಗಡಿ ದಾಟುತ್ತಲೇ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ತನ್ನ ಕಾವಲಿನ ಮೇಲೆಯೇ ನಂಬಿಕೆಯೆಂದ. 'ನೀನು ಓತ್ಸವಾಕ್ಯ ಪರಿಪಾಲಕ ದಾಶರಥಿ. ಅವನು ಮಾತೃವಾಕ್ಯ ಪರಿಪಾಲಕ ಸೌಮಿತ್ರಿ' ಎಂದೆ. ರಾಮ ತುಟಿಯಂಚಿಗೆ ನಗೆ ಮುಡಿಸಿದ.

ದಡದಾಚೆಗೆ ಹರಿವನ್ನು ತುಳುಕಿಸಿ ಬಿಡುವೆ ಅನ್ನುವಂತೆ ಗೋದಾವರಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ತೀರದಲ್ಲಿ ಸಾಲು ಹಿಡಿದು ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಸುರಹೊನ್ನೆ ಹೂಮಳೆಗರೆಯುತ್ತ ಗೋದಾವರಿ ತಾಯಿಗೆ ಧವಳ ಸುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಹರಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಸಾಗುವ ಹೂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ನನ್ನ ತುರುಬಿಗೆ ಮುಡಿಸಿ, 'ಬನವೆಣ್ಣಿನಂತಿರುವೆ' ಎಂದ. ನಾನೊಂದು ಹೂ ಹಿಡಿದು ಅವನ ಶಿಖೆಗಿರಿಸಿ, ನನ್ನ ಬನಗಂಡು ನೀನೆಂದೆ. 'ಅಯೋಧ್ಯೆ ವಾಸದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿನಾಚಿ ಮಾತಿಲ್ಲವೆನುವಂತಿದ್ದವಳು ವನವಾಸಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಮಾತು ಮಾತಿನಾಚಿ ಮಾತುಗಳಿವೆ ಅನುವಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿ. ಯಾರು ಕಲಿಸಿದರೋ' ಅಂದ. 'ನನ್ನ ರಾಮನ ಮೌನ'ವೆಂದೆ. 'ಇದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯೋ' ಅಂದ. 'ಹೌದೂ ಹೌದು, ಅಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲ'ವೆಂದೆ. 'ಇದು ಮಿಥೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಶೈಲಿ' ಎಂದು ನೋಯದಂತೆ ನೆತ್ತಿಗೆ ಮೊಟುಕಿದ. ಕೊಂಚ ಮೇಲಿದ್ದ ಮೈನಾ 'ರಾಮಸರಸ' ಎಂದು ಹಾರಿಹೋಯಿತು.

ರಾಮಫಲ ಗಿಡದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಹೇಳಿದ, 'ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘ ವನವಾಸದ ಜೀವನಾನುಭವ ಬಂಧನಗಳ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿದೆ ಜಾನಕಿ. ನಾರುಮಡಿ ಉಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೊಡಿಸುವ ಬಯಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ ಹೇಗೋ ಕಾಣೆ' ಅಂದ. 'ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ ರಾಘವ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವವನು. ಊರ್ಮಿಳೆಗೂ ತನ್ನದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇರುವುದಲ್ಲ. ಅದನ್ನವಳು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗಷ್ಟೇ ಹೇಳಬಲ್ಲಳೇನೋ? ಅವಳಿರದೆ ಇದು ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗದ ವಿಚಾರ'ವೆಂದೆ. ರಾಮ ಮೌನವಾಗಿ ಮನಸನ್ನು ಅಯೋಧ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಕಾಡಿನ ನಡುವೆ ಅಲೆಸುತ್ತಿದ್ದ.

'ಇನ್ನೊಂದು ಗಂಭೀರ ವಿಚಾರವಿದೆ ರಾಮ. ಅದು ಅಯೋಧ್ಯೆ ನಿನಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಿದೆ. ವನವಾಸ ಮುಗಿದು ಬರುವ ವರ್ತಮಾನ ಅದನ್ನೇ ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು.

ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ರಾಣಿಯಾಗುವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಡ. ನೀನಿರುವಲ್ಲಿ, ನೀನಿರುವಂತೆ ಇರುವುದು ನನ್ನ ಕಠಿಣ ನಿರ್ಧಾರ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಕೂಡ ಶಿಥಿಲವಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಿಥೆಯ ಮಣ್ಣಿನಾಣೆಯಿದೆ' ಅಂದೆ. ರಾಮ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲಿರಿಸಿದ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಕಳೆದ ನಂತರ ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲಿನ ಕೈ ತೆಗೆದು, 'ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿರು ಸೀತೆ, ಈಗ ಬಂದೆ' ಎಂದು ಗೋದಾವರೀ ದಡಗುಂಟ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಗಜದೂರ ನಡೆದು ಹೋದವನು ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾದ. ನಾನು ಗೋದಾವರಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು, 'ತಾಯೇ ನಿನ್ನ ಶೀತಲ ಸಲಿಲದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರ ಸಾಗುವಂತೆ ಹರಸಮ್ಮ' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ರಾಮ ಹೋದ ದಿಕ್ಕಿನತ್ತಣಿಸಿಂದ ಗಾಳಿ ನರುಗಂಪು ಸೂಸಿ ಬೀಸಿತು. ಅದನ್ನು ಆಘಾಣಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ರಾಮನ ಮುಡಿಶಿಖೆ, ನಂತರ ನೀಲಮುಖ ಗೋಚರಿಸಿತು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಅವನ ಹೆಜ್ಜೆ ಸಪ್ಪಳ ಆಲಿಸುತ್ತ ಎಣಿಸತೊಡಗಿದೆ. ನೂರಿಪ್ಪತ್ತೆರಡಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಸಪ್ಪಳ ನಿಂತಿತು. ಕಣ್ಣು ತೆರೆದೆ. ಎದುರಲ್ಲಿ ರಾಮ ನಿಂತಿದ್ದ. ಬೊಗಸೆ ತುಂಬ ದೇವಗಣಿಗಲೆ. 'ಮರವೇರಿದ್ದೆಯ' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. 'ಏರದೆ ಎಟುಕೀತೆ' ಅಂದ. 'ಶ್ರಮವೇಕೆ ಬೇಕಿತ್ತು? ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದುದೇ ತಾನೆ' ಅಂದೆ. 'ಇದ್ದುದೇ. ಆದರೆ ಗೋದಾವರಿಯ ನೀರುಂಡ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಯಾವುದೇ ಹೂವಿನ ಸುವಾಸನೆ, ಹಣ್ಣಿಗಿರುವ ರುಚಿ ಅಯೋಧ್ಯೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವಕ್ಕಿರದು' ಅಂದ. ಹೆಗಲ ವಸ್ತ್ರದ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿರುವುದೇನೆಂದೆ. ಊಹಿಸೆಂದ. ಗಂಟನ್ನೊಮ್ಮೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಿಸು ಎಂದೆ. ಒಂದು ಸಲ ಮಾತ್ರ ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ ತೂಗಾಡಿಸಿದ. ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಉಸಿರೆಳೆದೆ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿತು. ಕರಿಬೇವಿನ ಹಣ್ಣು ಎಂದೆ. ಅವನು ಗಂಟುಬಿಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣೆದುರು ಹಿಡಿದ. ರಸಪುಷ್ಟಿಯ ಕಪ್ಪು ಹಣ್ಣುಗಳು. ಗುಡಿಸಲಿಗೊಯ್ದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಂದಿಗೆ ತಿನ್ನುವ ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಒಂದನ್ನು ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟು ಚಪ್ಪರಿಸಿದೆ. ರಾಮ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜ. ಇಂತಹ ರುಚಿ ಅಯೋಧ್ಯೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಕರಿಬೇವಿನ ಹಣ್ಣಿಗಿರಲಿಲ್ಲ.

'ಇನ್ನು ಹೊರಡುವ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನಮ್ಮ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ' ಎಂದೆ. 'ಹೋದರಾಯಿತು' ಅಂದ ರಾಮ, ತನ್ನ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ್ದ ಬಾಳೆಯ ನವಿರು ನಾರನ್ನು ತೆಗೆದು ದೇವಗಣಿಗಲೆ ಮಾಲೆ ಕಟ್ಟುತ್ತ ಕುಳಿತ. ಪರಿಣತ ಹೂವಾಡಿದ ಗೆ ಕೈ ಬೆರಳುಗಳಂತೆ ಅವನ ಕೈಬೆರಳುಗಳು ಆಡುತ್ತಿದ್ದವು! ರಾಮನಿಗೆ ಹೂಮಾಲೆ ಕಟ್ಟುವುದು ಬರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದುದು ಆಗಲೇ. ಅವನು ಕಟ್ಟಿದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಮುಡಿಗೆ ಮುಡಿಸಿದ. ಕಟ್ಟುವಾಗ ಬೆರಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ನುಸುಳಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೊಂದು ಹೂವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅವನ ಮುಡಿಗೇರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ, 'ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಇರೂಳ ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಚುಕ್ಕಿಯರಳು' ಎಂದೆ. ಅವನು ನಕ್ಕ. 'ರಾಮನ ನಗೆಗೆ ಉಪಮಾನ ರಾಮನಿಗೆ' ಅಂದಾಗ ರಾಮ ನಕ್ಕಿದ್ದು ರಾಮನಿಗೆ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ: feedback@sudha.co.in